

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Szanciło

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z wniosku B.B.

przy uczestnictwie R.S.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 22 października 2020 r.,

zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Okręgowego w R.

z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt V Ca [...],

1. odrzuca zażalenie co do punktów I. (pierwszego) i II. (drugiego) zaskarżonego postanowienia,

2. w pozostałym zakresie uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie B. B. wniosła zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w R., w którym Sąd ten sprawdził wartość przedmiotu zaskarżenia wskazaną w skardze kasacyjnej wnioskodawczynie i ustalił ją na kwotę 75 538,50 zł (punkty I i II) oraz odrzucił wspomnianą skargę z uwagi na to, że wartość

przedmiotu zaskarżenia nie przekraczała progu kwotowego określonego w art. 519¹ § 2 *in fine* k.p.c. (punkt III zaskarżonego postanowienia). Sąd Okręgowy do wartości przedmiotu zaskarżenia wliczył m.in. połowę pożytków, które skarżąca miała osiągnąć z bliżej określonego mieszkania.

Wnioskodawczyni zaskarżyła powyższe postanowienie w całości, kwestionując przyjęty w nim sposób obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, jako bezzasadnie pomijający fakt zaskarżenia tego postanowienia w całości. Skarżąca wskazała, że zarzutami skargi kasacyjnej zostały objęte rozstrzygnięcia wpływające na wartość przedmiotu zaskarżenia, a dotyczące nieuwzględnienia w rozliczeniach bliżej określonej biżuterii należącej do majątku wspólnego, pominięcia roszczeń z tytułu nakładów poczynionych z majątku wspólnego na rzecz majątku osobistego uczestnika postępowania oraz bezzasadnego przyjęcia, że skarżąca osiągnęła jakiekolwiek pożytki z bliżej określonego mieszkania.

Uczestnik wniósł o oddalenie zażalenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie wnioskodawczyni w zakresie, w jakim objęto nim punkty I i II zaskarżonego postanowienia, podlegało odrzuceniu na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398⁶ § 3 k.p.c., jako skierowane przeciwko niezaskarżalnemu postanowieniu. Katalog zaskarżalnych postanowień Sądu II instancji jest bowiem zamknięty i nie obejmuje rozstrzygnięć w przedmiocie dokonania sprawdzenia oraz ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 394¹ § 1 i 1¹ k.p.c., a w zakresie tzw. zażaleń poziomych, art. 394² § 1 i 1¹ k.p.c.). Możliwość zakwestionowania ustalonej przez Sąd Okręgowy wartości przedmiotu zaskarżenia wynikała natomiast z art. 380 w zw. z art. 398²¹ k.p.c.

W pozostałym zakresie zażalenie okazało się zasadne. Wypada przypomnieć, że w sprawach o podział majątku wspólnego o wartości przedmiotu zaskarżenia decyduje treść zarzutów i wniosków odnoszących się do poszczególnych składników majątkowych bądź roszczeń, a nie sam w sobie zakres rozstrzygnięć objętych danym środkiem zaskarżenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 24 stycznia 2003 r., III CZ 147/02; 24 kwietnia 2013 r., IV CZ 36/13).

Wnioskodawczyni od początku postępowania twierdziła, że do majątku wspólnego uczestników należą bliżej określone elementy biżuterii. Składniki te zostały przez skarżącą wskazane we wniosku inicjującym postępowanie (k. 3), a następnie w apelacji od postanowienia Sądu I instancji (k. 477-481). Kwestie związane z zaliczeniem biżuterii do składników majątku wspólnego były również przedmiotem zarzutów apelacyjnych (zarzuty B tiret drugie i trzecie oraz C tiret trzecie na k. 476-477) i kasacyjnych (zarzuty 8 i 9 na k. 625). Nie można zatem podzielić stanowiska Sądu II instancji, który od wartości przedmiotu zaskarżenia odliczył wartość wspomnianej biżuterii.

O wartości przedmiotu zaskarżenia decydują przedmiot sprawy, treść kwestionowanego orzeczenia oraz zakres zarzutów i wniosków zgłoszonych w środku zaskarżenia, a nie ustalenia faktyczne leżące u podstaw orzeczenia, od którego wniesiony został dany środek. Samo w sobie nieustalenie w dotychczasowym postępowaniu, że przedmioty takie wchodziły w skład majątku wspólnego, nie pozwala na pominięcie ich w wartości przedmiotu zaskarżenia, skoro kwestia konieczności rozliczenia tych składników w majątku będącym przedmiotem podziału stanowi zrab skargi kasacyjnej, a wcześniej była przedmiotem apelacji, nieuwzględnionej w tej części przez Sąd II instancji. Podstawy skargi kasacyjnej obejmowały m.in. zarzut nierozpoznania części zarzutów apelacji wnioskodawczyni, które dotyczyły ustaleń co do wskazanej wyżej biżuterii.

Na marginesie wypada wskazać, że Sąd ten nie dążył do uzupełnienia braku apelacji w postaci niewskazania w niej wartości przedmiotu zaskarżenia, mimo że uczynienie tego na ówczesnym etapie postępowania prawdopodobnie pozwoliłoby na wyjaśnienie problemu wartości przedmiotu zaskarżenia wcześniej, niż w toku badania dopuszczalności skargi kasacyjnej.

Samo doliczenie połowy zadeklarowanej przez skarżącą wartości biżuterii do wartości przedmiotu zaskarżenia ustalonej przez Sąd II instancji powoduje przekroczenie wyrażonego w art. 518¹ § 2 *in fine* k.p.c. kwotowego progu dostępności skargi kasacyjnej (150 000 zł), a w konsekwencji decyduje o skuteczności zażalenia. W związku z tym jedynie *obiter dictum* należy wskazać,

że wątpliwości budzi również metodyka przyjęta przez Sąd Okręgowy w odniesieniu do ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia wynikającej z wartości pożytków z bliżej określonego mieszkania. Z podstaw apelacji (zarzuty A i C tiret pierwsze, drugie i trzecie na k. 476-477) oraz skargi kasacyjnej (zarzut nr 1 na k. 622) wynika, że skarżąca zakwestionowała osiągnięcie jakichkolwiek pożytków z tego składnika majątku wspólnego. Nie jest zatem jasne wliczenie do wartości przedmiotu zaskarżenia połowy kwot 30 425 zł i 30 652 zł, zwłaszcza że w punkcie 1 podpunkcie C orzeczenia co do istoty sprawy Sąd II instancji ustalił wartość tych pożytków na łączną kwotę 93 352,18 zł, której połowa wynosi 46 676,09 zł.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398¹⁵ w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia.

jw